

HUDUDLARDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH

Iskandarov Umidjon

Buxoro Muhandislik-texnologiya instituti magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11519290>

Annotatsiya: Ushbu maqola O'zbekiston hududlarida tadbirkorlikni rivojlantirish masalalarini o'rganadi. Maqolada mavzuga oid adabiyotlar tahlili, tadbirkorlikni rivojlantirishning usullari, erishilgan natijalar va ularning tahlili keltirilgan. Shuningdek, tadbirkorlikni yanada rivojlantirish bo'yicha takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: tadbirkorlik, hududiy rivojlanish, biznes muhiti, infratuzilma, investitsiyalar

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы развития предпринимательства в регионах Узбекистана. В статье представлен анализ литературы по теме, Методы развития предпринимательства, достигнутые результаты и их анализ. Также разработаны предложения по дальнейшему развитию предпринимательства.

Ключевые слова: предпринимательство, территориальное развитие, бизнес-среда, инфраструктура, инвестиции

Abstract: This article explores the issues of development of entrepreneurship in the regions of Uzbekistan. The article presents an analysis of thematic literature, methods for the development of entrepreneurship, achieved results and their analysis. Proposals for further development of entrepreneurship have also been developed.

Keywords: entrepreneurship, territorial development, business environment, infrastructure, investments

Tadbirkorlik mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida muhim o'rin tutadi. O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirish, ayniqsa, hududlarda biznes muhitini yaxshilash dolzarb masalalardan biridir. Davlat tomonidan tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, hududlarda infratuzilmani rivojlantirish va investitsiyalarni jalb qilish orqali tadbirkorlik faoliyatini yanada kengaytirish mumkin.

USULLAR VA ADABIYOTLAR TAHLILI

Tadqiqot doirasida hududlarda tadbirkorlikni rivojlantirish bo'yicha ilmiy maqolalar, statistik ma'lumotlar va davlat dasturlari o'rganildi [1,2]. Shuningdek, tadbirkorlar va mutaxassislar bilan intervyular o'tkazildi. Tadbirkorlikni rivojlantirishning xorijiy tajribasi ham tahlil qilindi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalariga ko'ra, O'zbekistonda hududlarda tadbirkorlikni rivojlantirish uchun quyidagi omillar muhim:

- ✓ Biznes muhitini yaxshilash va tadbirkorlik faoliyatini osonlashtirish;
- ✓ Infratuzilmani rivojlantirish va logistika tizimini takomillashtirish;
- ✓ Moliyaviy resurslar va kreditlarga kirish imkoniyatini kengaytirish;
- ✓ Tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish va biznes-ta'lim sifatini oshirish;
- ✓ Innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash va texnologik jihatdan ilg'or loyihalarni moliyalashtirish.

TAHLIL VA MUHOKAMA

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Hududlarda "mahallabay" ishlash asosida oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish va aholining doimiy daromad manbalarini ko'paytirish orqali kambag'allikni qisqartirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori tadbirkorlikni, ayniqsa, hududlarda oilaviy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash va rivojlantirishga qaratilgan muhim hujjatdir [3].

Qaror doirasida rivojlanishda orqada qolayotgan va ishsizlik darajasi yuqori bo'lgan mahallalarda "mahallabay" ishlash tizimi joriy etilmoqda. Bu tizim orqali har bir mahallaning "o'sish nuqtalari" aniqlanadi, tadbirkorlik loyihalari, xususan, "drayver" loyihalar amalga oshiriladi. Natijada, yangi ish o'rinlari yaratiladi, aholi daromadlari oshadi va mahallalarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga erishiladi.

Tadbirkorlikni moliyaviy qo'llab-quvvatlash maqsadida Tiklanish va taraqqiyot jamg'armasidan 100 million AQSh dollari ekvivalentidagi mablag'lar ajratilgan. Ushbu mablag'lar "og'ir" mahallalarga birlashtirilgan "yetakchi" tadbirkorlik subyektlariga 3 yil muddatga 10 foiz stavkada kreditlar ajratish uchun yo'naltiriladi. Bu esa mahallalarda tadbirkorlik faoliyatini yanada kengaytirishga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, aholi xonadonlarida issiqxonalar tashkil etishni moliyalashtirish uchun 40 million AQSh dollari ekvivalentidagi mablag'lar "Agrobank"ka ajratilgan. Bu esa qishloq hududlarida oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirishga yordam beradi.

Qaror doirasida tadbirkorlik subyektlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash bilan birga, ularga biznes-rejalar ishlab chiqishda ko'mak beriladi, tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish choralari ko'riladi. Shuningdek, yangi tashkil etilgan tadbirkorlik subyektlari faoliyati doimiy monitoring qilinib, ularning barqaror ishlashi ta'minlanadi.

Mazkur qaror hududlarda, ayniqsa, rivojlanishdan orqada qolayotgan mahallalarda tadbirkorlikni jadal rivojlantirish, aholining bandligi va daromadlarini oshirish hamda kambag'allikni qisqartirishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni o'z ichiga oladi. Uning samarali ijrosi yurtimiz taraqqiyoti va xalqimiz farovonligini yanada yuksaltirishga xizmat qiladi.

Statistika ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yilning 1-may holatiga faoliyat ko'rsatayotgan xususiy korxonalar soni 57 755 tani tashkil etgan. Hududlar kesimida eng ko'p xususiy korxonalar Toshkent shahri (7 667 ta), Qashqadaryo viloyati (6 821 ta) va Farg'ona viloyatida (6 402 ta) joylashgan. Bu hududlarda biznes muhiti va infratuzilmaning nisbatan rivojlanganligi xususiy tadbirkorlikning o'sishiga yordam bergan [4].

Shu bilan birga, oilaviy korxonalar soni bo'yicha Samarqand viloyati (7 500 ta), Xorazm viloyati (4 804 ta) va Farg'ona viloyati (4 704 ta) yetakchilik qilmoqda [5]. Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish orqali aholining bandligi va daromadlarini oshirish, hududlarning iqtisodiy salohiyatini yuksaltirish mumkin.

Tadbirkorlikni rivojlantirish iqtisodiy o'sish va kambag'allikni qisqartirishning muhim omili hisoblanadi. Tadbirkorlik yangi ish o'rinlari yaratish, innovatsiyalarni joriy etish va iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish imkonini beradi [6]. Oilaviy biznesni rivojlantirish esa aholining iqtisodiy faolligini oshirish, o'rta sinfni shakllantirish va mahalliy iqtisodiyotni rivojlantirishga yordam beradi.

Shu bilan birga, tadbirkorlikni rivojlantirish uchun qulay biznes muhitini shakllantirish, institutsional islohotlarni amalga oshirish va infratuzilmani yaxshilash zarur [7]. Davlat tomonidan tadbirkorlik sub'ektlariga moliyaviy va noliyaviy ko'mak ko'rsatish, soliq va kredit imtiyozlarini taqdim etish, biznes yuritish uchun ma'muriy to'siqlarni kamaytirish tadbirkorlik faoliyatini rag'batlantirishga xizmat qiladi.

XULOSALAR

Hududlarda tadbirkorlikni rivojlantirish O'zbekistonning iqtisodiy o'sishi va farovonligi uchun muhim omildir. Quyidagi tadbirlarni amalga oshirish orqali tadbirkorlik muhitini yaxshilash mumkin:

Tadbirkorlik faoliyatini ro'yxatdan o'tkazish va litsenziyalash jarayonlarini soddalashtirish;

Hududlarda infratuzilma loyihalarini amalga oshirish va logistika tizimini takomillashtirish;

Tadbirkorlarga imtiyozli kreditlar va moliyaviy qo'llab-quvvatlash choralarini kengaytirish;

Biznes-inkubatorlar va akseleratorlar faoliyatini kengaytirish, tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish uchun o'quv dasturlarini tashkil etish;

Innovatsion loyihalarni moliyalashtirish va yuqori texnologiyali ishlab chiqarishni rag'batlantirish.

Ushbu tadbirlar hududlarda tadbirkorlikni rivojlantirishga xizmat qiladi va mamlakatning barqaror iqtisodiy o'sishiga hissa qo'shadi.

Adabiyotlar tahlili:

1. Narzullaev, S., & Tursunov, B. (2019). The Role of Small Business and Entrepreneurship in the Economic Development of Uzbekistan. Journal of Entrepreneurship Education, 22(2), 1-12.
2. Xolmuminov, S., & Tukhtabaev, J. (2020). Problems of Small Business Development in Uzbekistan. International Journal of Economics, Commerce and Management, 8(4), 201-212.
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori, 09.08.2021 yildagi 504-son, <https://lex.uz/ru/docs/-5562556>
4. O'zbekiston Respublikasi statistika agentligi, https://t.me/statistika_rasmiy/4737
5. O'zbekiston Respublikasi statistika agentligi, https://t.me/statistika_rasmiy/4725
6. Ács, Z. J., & Audretsch, D. B. (Eds.). (2010). Handbook of Entrepreneurship Research: An Interdisciplinary Survey and Introduction (2nd ed.). Springer.
7. Djankov, S., La Porta, R., Lopez-de-Silanes, F., & Shleifer, A. (2002). The Regulation of Entry. The Quarterly Journal of Economics, 117(1), 1-37.
8. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2023). Oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligini oshirish. Science and Education, 4(7), 476-481.
9. Qudratova, G. (2024). THE IMPORTANCE OF INNOVATIVE POTENTIAL IN INCREASING COMPETITIVENESS. Modern Science and Research, 3(1), 933-938.
10. Mahmudovna, Q. G. (2024). RAQOBATDOSHLIKNI OSHIRISHDA INNOVATSION SALOHIYATNING AHAMIYATI.
11. Qudratova, G. (2024). THE IMPORTANCE OF INNOVATIVE ACTIVITY IN INCREASING THE COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS. Modern Science and Research, 3(2), 1257-1261.
12. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion faoliyatning ahamiyati.
13. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini tavsiflovchi omillar. Gospodarka i Innowacje, 46, 620-627.

14. Mahmudovna, G. G. (2024). Competitive strategies, the importance of using innovation in their implementation. Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali| journal of economy and modern technology, 3(5), 8-14.
15. Mahmudovna, Q. G. (2024). Raqobat strategiyalari, ularni amalga oshirishda innovatsiyalardan foydalanishning ahamiyati. Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali| journal of economy and modern technology, 3(5), 15-21.

